Vraag en antwoord over de publieke bewaarinstelling en safe accounts

Naar aanleiding van ons position paper over de veilige haven voor giraal geld krijgen wij de nodige vragen. In dit document geven we een overzicht van die vragen en de antwoorden.

Die veilige haven is geen doel op zich. Het is een middel om een zeker doel te bereiken. Dat doel is de overgang van een op schuld gebaseerd geldstelsel, naar een geldstelsel dat geheel bestaat uit contant geld. Dat kan indien naast fysiek contant geld ook digitaal contant geld wordt ingevoerd.

Verder lezen?

- Een introductie tot digitaal contant geld.
- Vraag en antwoord over de veilige haven voor giraal geld.
- Publieke bewaarinstelling: veilige haven en gelijk speelveld voor giraal geld.

***

Hoe is de rolverdeling tussen publiek en privaat bij *safe accounts*?

De safe accounts zijn 100% publiek. De rekeninghouder gaat een directe relatie aan met de publieke bewaarinstelling (public depository). De derde-betaaldiensten betreffen alleen de autorisatie- en informatieschil eromheen; de klant-interface. Scherpe demarcatie van publiek en privaat blijft de hoeksteen van ons verhaal.

Het ligt overigens voor de hand dat de *public depository* zelf ook basale betaaldiensten levert. Jouw *safe account* loopt door, ook als je van betaaldienstverlener wisselt. Hetzelfde *safe account* kun je dus onder ABN-AMRO, Apple of je favoriete start-up hangen. Het lijkt me zelfs mogelijk meerdere betaaldienstverleners op (secties van) één *safe account* te zetten.

***

Waarom zit er een bovengrens op *safe accounts*?

De bovengrens komt van pas voor een geleidelijke en beheerste overgang naar veilig geld. In die overgangsperiode kunnen *safe accounts*, en in het verlengde daarvan digitaal contant geld, maatschappelijke acceptatie vinden en kan de benodigde technologie volwassen worden. De bovengrens helpt bovendien om ongewenste schommelingen op de geldmarkt te voorkomen.

Monetaire belasting

Maar er is meer. De bovengrens is fundamenteel. Een contant geldstelsel vergt een ander stuurmodel. De indirecte sturing op basis van rente en effecten (“collateral” en "open market operations") wordt dan vervangen door directe sturing van de geldhoeveelheid. Thans wordt

de geldhoeveelheid verkleind door effecten (obligaties) te verkopen en/of rente te verhogen. Dergelijke marktverstoring mag straks niet meer. Verkleining van de geldhoeveelheid zal dan gaan via monetaire belasting. Die monetaire belasting begrenst de hoeveelheid digitaal contant geld die vrijelijk kan worden aangehouden. Die belasting is ook aanwezig als monetaire verkrapping niet aan de orde is. In dat geval zorgt deze voor geforceerde circulatie, voor zover de markt dat niet zelf doet. Tegenover monetaire belasting staan dan monetaire uitkeringen.

Bovengrens

Digitaal contant geld mag niet eindeloos kunnen worden opgepot. Anders wordt het systeem onbestuurbaar. Voor eenieder (burgers & ondernemingen) gaat een limiet gelden voor het digitaal contante geld dat vrijelijk kan worden aangehouden. De bovengrens en de monetaire belasting zijn danook kernelementen van het digitaal contante geldstelsel. Het komt dus goed van pas om vanaf het begin aan te sturen op een “cap”. Die cap is overigens geen hard maximum. Dat zou niet werken. Een betaler weet immers niet of zijn ontvanger de bovengrens al heeft bereikt. De bovengrens kan gewoon worden overschreven. Bij overschrijding van de bovengrens treedt echter een belasting in werking die zorgt dat het surplus van digitaal contant geld weer in circulatie komt.

Maatschappelijke liquiditeitsbuffer

Onder die bovengrens kan digitaal contant geld onbelast worden aangehouden. Anders gezegd: de gewenste maatschappelijke liquiditeitsbuffer is onbelast en rentevrij. Bijvoorbeeld: tot € 100.000 per natuurlijk persoon. Daarboven krijg je te maken met monetaire belasting, en moet je een *store of value* gaan zoeken voor je cash-overschot. De verwachting is dat dit niet moeilijk zal zijn, daar digitalisering de overdraagbaarheid van vanalles en nog wat gaat vergroten. We kunnen straks betalen (eigenlijk: ruilen) met tokens aandelen shell, tokens AEX, tokens goud in de kluis...

Geld gaat een afgebakend functie vervullen: verschaffing van afdoende liquiditeitsbuffers in de vorm van veilig en stabiel geld. De buffers moeten voldoende zijn om schokken op te kunnen vangen en investeringen te financieren. Het gaat daarbij niet alleen om de geldhoeveelheid, maar ook om de spreiding en de circulatie. Het publieke geld belichaamt de waarde-eenheid, en is idealiter volkomen stabiel, wat denkbaar is daar de digitaal contante geldhoeveelheid volkomen transparant is en direct te sturen.

Stores of value

De *store of value* functie wordt daarbij afgesplitst van de liquiditeitsfunctie. De *stores of value* betreffen onderliggende/intrinsieke waarden, in vrije wisselkoers met de algemene waarde-eenheid. Het publieke geld belichaamt dan die waarde-eenheid staat los van intrinsieke en

onderliggende waarde. Dat is de essentie van schuldvrij geld en de noodzakelijke stap om publiek en privaat te scheiden.

Inflatie

Het publieke geld kan zich onderscheiden van private liquiditeiten door volkomen stabiliteit. Maar private liquiditeiten zullen alomtegenwoordig zijn. Als de overheid verzaakt in het bieden van stabiel geld, dan is het maar een kleine moeite om over te stappen op *stores of value* met intrinsieke/onderliggende waarde. Inflatieloosheid van monetair beleid wordt in het publieke geldstelsel dan ook imperatief.

Ook vanuit duurzaamheidsperspectief is inflatie taboe. Zou er wel inflatie zijn, dan zou de maatschappelijke liquiditeitsbuffer (de geldhoeveelheid) ter compensatie moeten renderen. Dan blijven we zitten met een extractief geldstelsel. Daar willen we juist vanaf. Inflatie is dus taboe.

De “bovengrens” en “inflatieloosheid” zijn dus wezenskenmerken van het publieke geldsysteem.

Edgar Wortmann, 6 april 2019